

Latvijas Bibliotēku portāla Medijpratības sadaļa – palīgs bibliotekāriem

Anna Itnere, LNB BAC Latvijas Bibliotēku portāla redaktore
PUBLISKO BIBLIOTĒKU TEMATISKĀS DISKUSIJAS: MEDIJPRATĪBA BIBLIOTĒKĀS
2023. gada 9. martā Zoom

Latvijas Bibliotēku portāls – bibliotekāriem noderīgu resursu dārzs

---

Medijpratības resursi Bibliotēku portālā

01 Medijpratības sadaļa

02 Izdevumi bibliotekāriem

03 Profesionālā literatūra

04 Video bibliotēka

05 Standarti un vadlīnijas

Portāļa sadaļa "Medijpratība"

www.biblioteka.lv/category/medijpratiba

Ziņas, raksti, intervijas

LATVIJAS BIBLIOTĒKU PORTĀLS

BIBLIOTĒKAS LATVIJĀ | TERMINOLOĢIJA | STANDARTIZĀCIJA | ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI | NOVADPĒTNIECĪBA | LATVIEŠU GRĀMATAI 500

NOTIKUMI

konkursa kārtās

Tiks dots starts konkursam "LASI, MEKLĒ UN CEĻO!" bibliotēku lasītājiem un bibliotekāriem

BIBLIOTĒKU STATISTIKA UN
Sagatavots metodiskais materiāls "Bibliotēku statistika un spējuma izvērtējums"

Pasākumu cikls Dundagas bibliotēkā "Manas ģimenes/dzimtas stāsts"

Visas ziņas | Visi raksti

Pētniecība un izglītība

Notiks LU 81. starptautiskās zinātniskās konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas sēde
Portāls Bibliotēka.lv, 3. marts, 2023

Iespēja apgūt kvalifikācijas kompetenču attīstības centru
Portāls Bibliotēka.lv, februāris, 2023

Medijpratība

TĪMEĶĻSEMINĀRS
FINANŠU PRATĪBA, MEDIJPRATĪBA UN BIBLIOTĒKAS
Portāls Bibliotēka.lv, 17. februāris, 2023

"Kad internetu lieto tu, atceries par drošību!" Atskats uz semināru bibliotekāriem par pirmsskolas vecuma bērnu digitālo drošību
Portāls Bibliotēka.lv, 2023

Ārējais izvērtējums bibliotekāram!
Kopējais izvērtējums kopējā bibliotekāro darbinieku vidū Latvijā 2021. gadā (2892) bija 3,5 no 5.
Kā tev izvērtējies? (Atbildi uzzini piektdien 15. martā bibliotēku attīstības centra FB lapā.)
Ja tu esi nobalsojis, paldies!

3,3	2
3,2	13
3,1	37%
2823	57%

Skatīt | 35

Novadpētniecība

Izdevumi bibliotekāriem

www.biblioteka.lv/category/izdevumi-bibliotekariem

PDF formātā brīvi pieejami izdevumi

“Ar viedumu medijpratībā: padomi bibliotekāriem darbā ar senioriem”

www.biblioteka.lv/ar-viedumu-medijpratiba-padomi-bibliotekariem-darba-ar-senioriem

“Atmiņas institūcijas un medijpratība”

www.biblioteka.lv/izdevums-atminas-institucijas-un-medijpratiba

"Informācijpratības
veicināšana var tikt
uzskatīta par vienīgo
ilgtspējīgo veidu, kā cīnīties
pret dezinformāciju tīmeklī."

IFLA "Ziņojums par attīstības
tendencēm": 2021. gada atjaunotā versija

www.biblioteka.lv/ifla-zinojums-par-attistibas-tendencem-2021-gada-atjaunota-versija

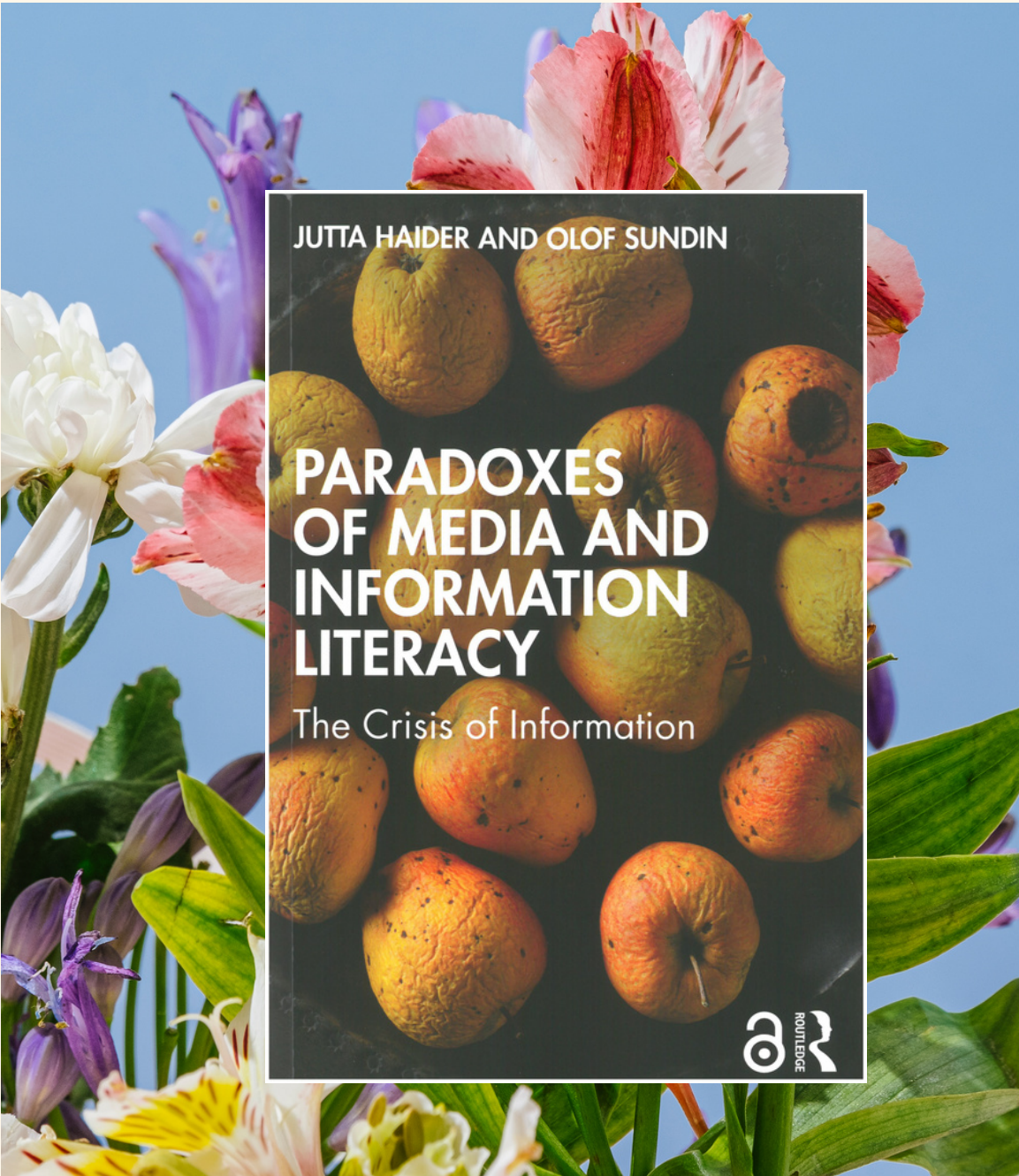
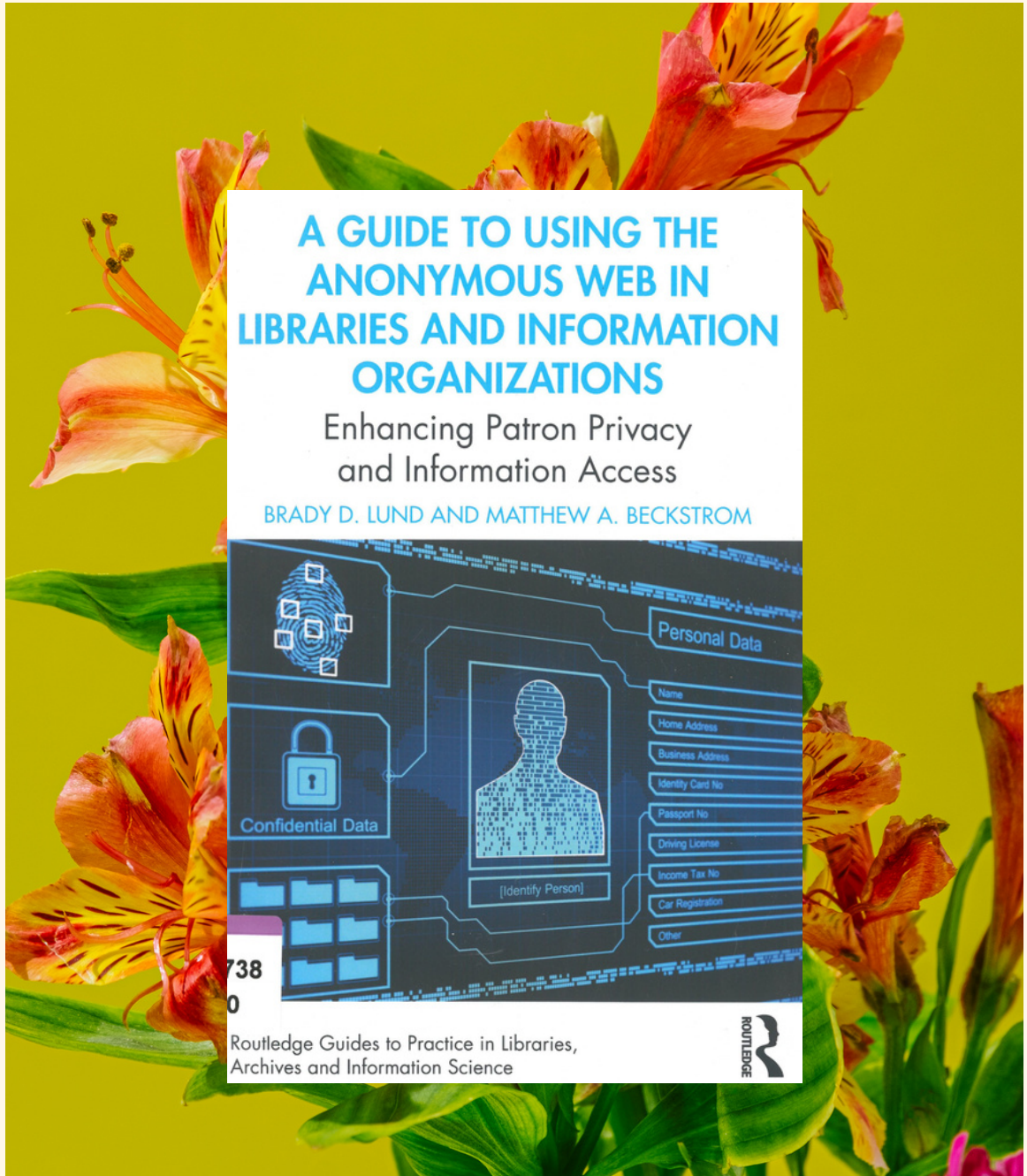

Profesionālā literatūra

www.biblioteka.lv/category/profesionala-literatura

Grāmatu anotācijas un kopkataloga saites

#AtbalstsUkrainai

Ukrainas dāvinājumu grāmatu plaukts Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Portāls Bibliotēka.lv, 28. februāris, 2023

Latvijas Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja, Ministru prezidenta un ārlietu ministra aicinājums uz klusuma brīdi

Portāls Bibliotēka.lv, 22. februāris, 2023

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notiks labdarības koncerts "Caur gaismu Ukrainā"

Portāls Bibliotēka.lv, 31. janvāris, 2023

Izdevumi bibliotekāriem

Methodiskais materiāls "Bibliotēku statistika un snieguma rādītāji"

28. februāris, 2023

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs kopā ar darba grupu ir sagatavojis metodisko materiālu "Bibliotēku statistika un snieguma rādītāji".

Latvijas jaunākās grāmatas (1.–15. februāris)

28. februāris, 2023

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts sagatavojis informatīvā izdevuma "Latvijas jaunākās grāmatas" 2023. gada 3. numuru (1.–15. februāris).

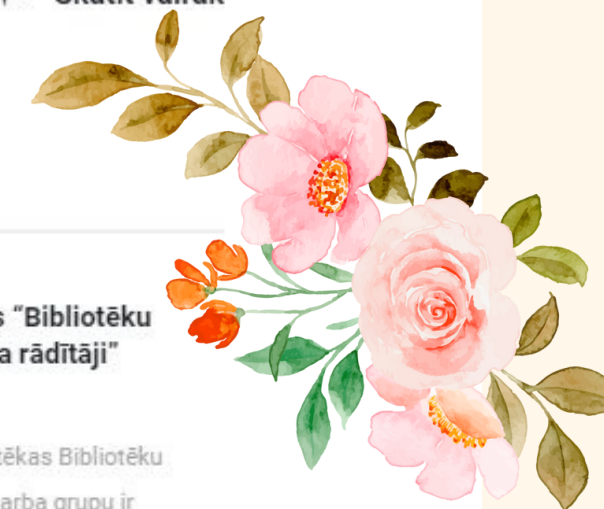
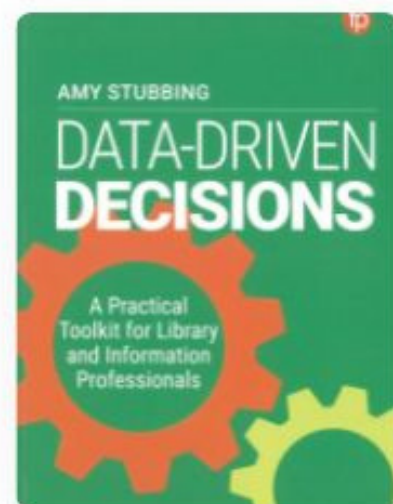

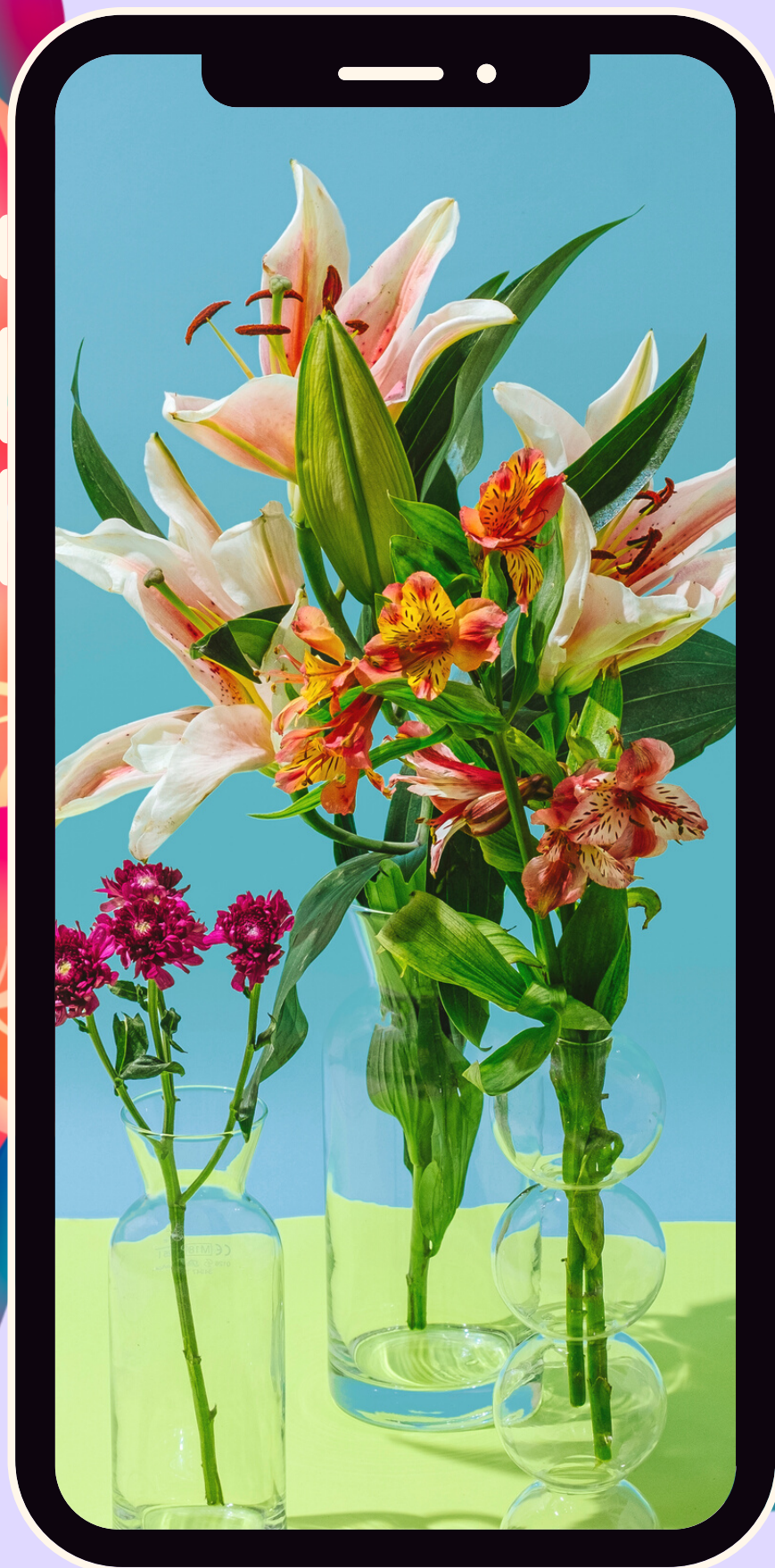
"Vietējās sociālās noturības veidošana drošākai pasaulei. Bibliotēku piemērs"

24. februāris, 2023

Kļajā nācis bibliotekāriem noderīgs kopsavilkums par 2022. gadā notikušo projektu "Bibliotekāri kā vietējās demokrātijas, attīstības un noturības veicinātāji".

Profesionālā literatūra

Video bibliotēka

www.biblioteka.lv/category/video/

165

Video publikācijas

30%

Medijpratībai veltīti video

Standarti un vadlīnijas

www.biblioteka.lv/standarti

Pierakstīties jaunumiem

Vēlies saņemt Latvijas Bibliotēku portāla ikmēneša nozīmīgāko rakstu apkopojumu? Pieraksties!

Par nozares standartizāciju

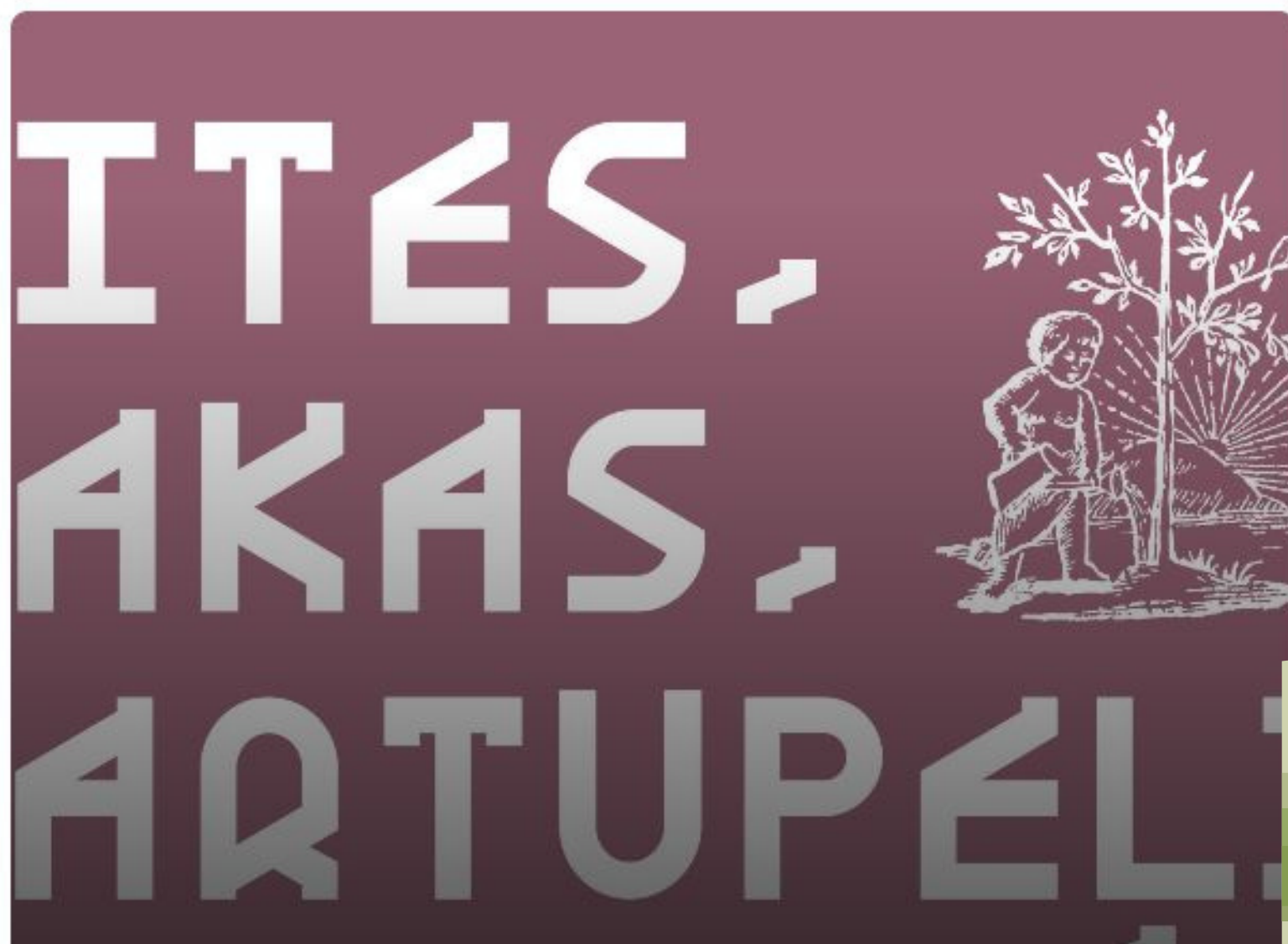
Ieskats vēsturē

Aktuālie standarti

Vadlīnijas un izdevumi

Pierakstīties jaunumiem

Ievadi savu e-pasta adresi...

	B	C	
	Dokumenta nosaukums	Darbības lauks	
2	krājums	Vizuālie un multivides materiāli bibliotēkās un citās institūcijās: vadlīnijas (2006)	Vadlīniju kopums, kas attiecas uz visu veidu bibliotēku u.tml. institūciju audiovizuālajiem un multivides materiāliem.
3	katalogizācija	Bibliogrāfiskā apraksta standartu (BA:ISBD) piemērošanas noteikumi analītiskajā aprakstā. Bibliotēku darba un bibliogrāfijas standartizācijas tehniskā komiteja. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2000. 49 lpp. Izdevums pieejams arī elektroniskā formā (PDF)	Noteikumu pamatā ir IFLA izstrādātie noteikumi "Guidelines for the application of the ISBDs to the description of Component parts". Tie ietver starptautiski akceptētus seriālizdevumu rakstu, monogrāfiju daļu, skaņu ierakstu daļu un cita veida "darbu darbos" apraksta paņēmienus. Noteikumi izmantojami gan katalogizācijā, gan bibliografēšanā.
4	katalogizācija	Bibliogrāfiskās informācijas un resursu koplietošana (2006) (PDF)	IFLA dokuments, kurā uzskaitīti IFLA Bibliogrāfiskie standarti un sniegts sadarbības ieskaits.
5	bibliotēku attīstība	Bibliotēku manifesti Eiropai (2019) (PDF)	2019. gadā pieņemtais Bibliotēku manifesti Eiropai.
6	bibliotēku statistika	Bibliotēku statistika un snieguma rādītāji (2021) (PDF)	Metodisko norādījumu „Statistiskā uzskaitē: vadlīnijas Latvijas bibliotēkām” mērķis ir skaidrot statistiskās uzskaites nepieciešamību un sniegt lietiskus ieteikumus statistikas gada pārskatu sagatavošanā.
7	indeksēšana	Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: alfabētiskais rādītājs. 3.izd. (2011) (PDF)	Rādītājs ietver visas brīvi pievienojamās apakšiedaļas, kas minētas "Priekšmetošanas rokasgrāmata: priekšmetu saraksts" pēdējā izdevuma noteikumu lapās A1095–A1200, un paredzēts lietošanai kā šī izdevuma brīvi pievienojamo apakšiedaļu rādītājs. Šis saraksta divdesmit otrais izdevums ietver atjauninājumus līdz 2009. gada decembrim.
8	medijpratība	Ceļojums medijpratībā. Idejas nodarbībām ar bērniem bibliotēkās (PDF)	Izdevums "Ceļojums medijpratībā. Idejas nodarbībām ar bērniem bibliotēkās" veidots kā metodiskais materiāls bibliotekāriem, skolotājiem, vecākiem un visiem tiem, kuri ir ieinteresēti ar grāmatas starpniecību attīstīt un pilnveidot kritiskās domāšanas, satura izvērtēšanas, atstāstīšanas un jautāšanas prasmes. Šis ir pirmais izdevums Latvijā, kurā sniegtas praktiskas idejas medijpratības veicināšanas nodarbībām dažāda vecuma bērniem bibliotēkās. Izdevuma pirmajā daļā raksturota medijpratība, apskatītas bilžu grāmatu, skaļās lasīšanas un atstāstīšanas metodikas izmantošanas iespējas medijpratības nodarbībām ar pirmsskolas, sākumskolas vai pamatskolas vecuma bērniem. Otrajā daļā doti sešu nodarbību scenāriju piemēri, sākot no grāmatas sastāvdaļu iepazīšanas un beidzot ar faktu atšķiršanu no viedokļiem. Pielikumos apkopotas shēmas un attēli, kas praktiski izmantojami nodarbībās.
9	medijpratība	Celazīmes mediju lietošanā (2021) (PDF)	Rokasgrāmatā ir sniegts ieskaits mediju psiholoģijā un dažādos kognitīvajos aizspriedumos, kas var ietekmēt informācijas uztveri. Aplūkots, ko nozīmē informācijas trauksmes jēdziens. Pievērsta uzmanība krāpniecības mēģinājumiem internetā un viltus izlozēm, apskatot arī dažus nesenākos piemērus, lai palīdzētu cilvēkiem no tiem veiksmīgāk izvairīties. Rokasgrāmata ir noderīga ne tikai bibliotekāriem, bet arī pārējiem medijpratības mentoriem (pedagogiem, pašvaldību darbiniekiem, tostarp, jaunatnes lietu speciālistiem) un citiem interesentiem, kuri vēlas viegli saprotamā veidā iepazīt medijpratības tematu un praktiski izmantot rokasgrāmatā piedāvātos nodarbību scenārijus šīs prasmes attīstībai.
10	datpratība	Ločmele, Klīnta. Datpratība ikdienai (2022) (PDF)	Izglītojošā materiāla mērķis ir vienkāršā veidā iepazīstināt un atgādināt statistikas un citu datu izvērtēšanas pamatprincipus, kas noder, sastopoties ar informāciju, kurā iekļauti skaitļi, procenti un diagrammas. Tas var būt noderīgs skolotājiem, pedagogiem, žurnālistiem, studentiem, vecāko klašu skolēniem un ikvienam interesentam, kurš vēlas pilnveidot kritiskās domāšanas prasmes datu izvērtēšanā.
11	medijpratība	Esi medijpratīgs! Mācību stundu plāni un uzdevumi (2022)	Krājums veidots IREX Baltijas Medijpratības programmas Latvijas Universitātē ietvaros. Grāmatā aprakstīti medijpratībā izglītojoši mācību stundu un uzdevumu plāni 7.-9. klases un 10.-12. klases skolēniem vai jauniešiem. Grāmatā ir arī pašizpaušmes mākslā un dabaszinību mācību jomās, taču saturu var adaptēt un pielāgot pēc nepieciešamības.
	vispārīgā datu aizsardzības regula	Darbs ar personas datiem bibliotēkās: ieteikumi Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasību ievērošanā (2019) (PDF)	Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bibliotēku attīstības centra izstrādātais informatīvi konsultatīvais izdevums "Darbs ar personas datiem bibliotēkās ar mērķi veicināt Latvijas bibliotēku darbinieku izpratni par 2016. gada 27. aprīlī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi".

Paldies!

Lasiet www.biblioteka.lv

Rakstiet portals@lnb.lv

Sekoiet Twitter un Instagram [@biblioteka_lv](https://www.instagram.com/biblioteka_lv)

Facebook [@lnb.bac](https://www.facebook.com/lnb.bac)

